

Stručni skup - Prikaz rada Centra za odgoj i obrazovanje Velika Gorica

Knjižica sažetaka

Od 31. svibnja do 02. lipnja 2021. godine obilježen je Dan Centra za odgoj i obrazovanje Velika Gorica u online obliku. Centar je predstavljen kroz usmena izlaganja i prezentacije čije su teme vezane za područja djelatnosti u Centru.

Stručni skup
Prikaz rada Centra za odgoj i obrazovanje Velika Gorica

Professional Conference
Review of the work of the Center for Education Velika Gorica

KNJIŽICA SAŽETAKA BOOK OF ABSTRACTS

Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica
Zagrebačka 90, Velika Gorica (Hrvatska)
31. svibnja - 02. lipnja 2021.

Centre for Education Velika Gorica
Zagrebačka 90, Velika Gorica (Croatia)
31 May – 02 June 2021

Uredile
Editors

Nikolina Vučković Barišić / Mateja Vukašinec / Martina Galeković

Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica
Centre for Education Velika Gorica

Izdavač / Publisher
*Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica / Centre for Education
Velika Gorica*

Prijevod / Translation
Martina Galeković / Mateja Vukašinec

Web stranica / Web page
www.centar-odgojiobrazovanje-velikagorica.skole.hr

Velika Gorica (Hrvatska), 31. svibnja - 02. lipnja 2021.

Velika Gorica (Croatia), 31 May - 02 June 2021

CENTAR ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE VELIKA GORICA

U okviru predavanja predstavljeno je djelovanje Centra za odgoj i obrazovanje Velika Gorica koji je osnovan 1939. godine te se od tada kontinuirano bavi odgojem i obrazovanjem djece i mladih s teškoćama u razvoju. Osnivačka prava nad Centrom ima Republika Hrvatska, a prava i dužnosti osnivača obavlja Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike. Sama ustanova djeluje na dvije lokacije, Zagrebačka 90 i Kolodvorska 68 u Velikoj Gorici. U okviru Centra se provodi program osnovnoškolskog obrazovanja za djecu i mlade s teškoćama u razvoju po posebnom programu pod uvjetima koje propisuje ministar nadležan za obrazovanje. Također, u okviru ustanove pružaju se socijalne usluge za djecu i mlade s teškoćama u razvoju s lakšim ili umjerenim intelektualnim i mentalnim oštećenjima u dobi od 5. do 21. godine života te osobe s invaliditetom. Spomenuto uključuje uslugu smještaja, poludnevnog boravka, uslugu cjelodnevnog boravka, uslugu individualne i grupne psihosocijalne podrške, uslugu pomoći pri uključivanju u programe odgoja i obrazovanja - integracija te usluge savjetovanja i pomaganja. Centar već 83 godine prati i kreira različite metode i pristupe kako u obrazovanju tako i u provođenju rehabilitacijskih programa. Suraduje s Edukacijsko- rehabilitacijskim fakultetom, a studenti redovito pohađaju studentske vježbe i praksu u okviru Centru. Nizom projekata djelatnici unapređuju kvalitetu života naših korisnika, a posebno se ističe izvrsna suradnja s lokalnom zajednicom u kojoj Centar nastupa kao ravnopravni član kao i sve druge institucije koje se bave djecom i mladima. Rad Centra prepoznat je diljem Hrvatske i šire, a kontinuiranim stručnim usavršavanjem i ulaganjem u djelatnike tome će se dodatno doprinijeti.

Nikolina Vučković Barišić, prof. def.

OSOBITOSTI PRIMJENE POSEBNOG PROGRAMA KROZ PRIKAZ ODGOJNO – OBRAZOVNOG RADA

Lidija Diminčić, prof. def.

U okviru posebnog programa, provedba nastavnih jedinica uvijek u fokusu ima učenika sa svim njihovim specifičnostima. Polazište u izvedbi aktivnosti je najčešće predmet Priroda i društvo koja zornim perceptivnim i iskustvenim usmjeravanjima kreira poučavanje i usvajanje zadanih ciljeva. Primjer takvog načina rada u našem Centru za odgoj i obrazovanje Velika Gorica je i jedna tjedna nastavna tema upravo Prirode i društva, ali svakako u korelaciji sa svim ostalim predmetima kao jednom zaokruženom cjelinom. Priroda i društvo kroz svoje teme prati godišnja doba, vremensku i prostornu orijentaciju, važne datume, prigodne teme. Priroda i društvo kao takva najbliža je aktivnostima svakodnevnog života, a koje su naravno najprirodniji način učenja. Moto našeg Centra za odgoj i obrazovanje Velika Gorica je „Učimo za život kroz život“ koji je u kombinaciji sa Prirodom i društvom vrlo često recept za uspješno poučavanje, učenje i realizaciju zadanih ciljeva. Konačno, provedba naše jedne tjedne teme, a svaki tjedan ima jednu, mogu reći da nam je ova, kao i način realizacije uz puno praktičnog rada i „Učenja za život kroz život“ ostavila vrlo lijepe uspomene. Prethodno postavljeni ciljevi u potpunosti su realizirani.

Ključne riječi: *okoliš, recikliranje, kompostiranje*

MAŠTA MOŽE SVAŠTA- POTICANJE KREATIVNOG IZRAŽAVANJA U OBRAZOVNOM PROCESU S DJECOM S LAKIM INTELEKTUALNIM TEŠKOĆAMA I DRUGIM UTJECAJNIM TEŠKOĆAMA

Andreja Stojanović, prof. def.

Naš glavni cilj bio je ukazati na važnost likovnog i kreativnog izražavanja u obrazovnom procesu. Obrazovanje je uvijek bilo usmjereno na znanje, no sve više novijih istraživanja govori u prilog poticanja stvaralaštva kod djece. Na taj način dijete usvajanja nova znanja na zabavan i njemu prilagođen način. Kreativnost je osobina koju svako dijete posjeduje, razlika je samo u opsegu i intenzitetu tog potencijala. Važnu ulogu u procesu razvoja kreativnosti ima škola, posebno učitelj, koji različitim tehnikama, aktivnostima i znanjem potiče razvoj mašte i kreativnosti. Kao dio odgojno-obrazovnih metoda i (psiho)rehabilitacije, sve je češće prisutna kreativna terapija. Popularnost kreativne terapije može se pripisati širokom spektru mogućnosti kojima se dijete može izraziti. Terapija kao takva popraćena je emocijama, a upravo one omogućuju djetetu da se oslobodi društvenih normi i izrazi sebe ili da riješi svoj problem na najmanje stresan način. Dječji crtež, kao jedan od osnovnih oblika dječjeg izražavanja, može nam pomoći pri upoznavanju emocionalnog života djeteta, posebice kod djece sa socio-emocionalnim teškoćama. Dječje crtanje je odraz dječje emocije, mašte, ekspresije, naivno je i iskreno te je jedan od osnovnih oblika izražavanja djetetove ličnosti. Dječji je crtež najprije dječji izraz, a zatim likovni, te iz tog razloga kreativna i art terapija sve više postaju dio odgojno-obrazovnog procesa.

Ključne riječi: *mašta, kreativnost, art terapija*

POSEBNI PROGRAM ZA DJECU S UMJERENIM INTELEKTUALNIM TEŠKOĆAMA-PRIKAZ RADA U PRAKSI

Ines Ilečić, prof.reh i Ana Mijić, prof.reh.

Cilj nam je bio na slikovit način prikazala svakodnevni rad s djecom s umjerenim intelektualnim teškoćama. Prikazana su sva područja rada unutar programa. Komunikacija je područje ključno za izražavanje potreba želja i interesa. Gotovo svi naši učenici su neverbalni, pa komunikaciju potičemo kroz gestu i slikovni prikaz, koristeći sustav PECS®. Socijalizacijom razvijamo primjeren odnos prema sebi, drugima i okolini koja nas okružuje, te potičemo smanjivanje neprimjerenih oblika ponašanja. Kroz tjelesnu i zdravstvenu kulturu potičemo pozitivan odnos prema kretanju i vježbanju. Radnim odgojem potičemo usvajanje radnih navika u okviru učenikovih mogućnosti. Svakodnevnim radom na području brige o sebi potičemo osamostaljivanje u aktivnostima svakodnevnog života. Neprestano radimo na upoznavanju uže i šire okoline, s ciljem stjecanja elementarnih znanja, pojmova i iskustava za participiranje u okolini koja nas okružuje. Okosnicu našeg rada čini glazbeno i likovno izražavanje, koje se prožima kroz većinu aktivnosti. Kreativni izričaj pomaže nam u smanjivanju neprihvatljivih oblika ponašanja, stvaranju osjećaja ugone, te služi za povećavanje koncentracije i pažnje. Sve to objedinili smo u prezentaciji, te je svako navedeno područje popraćeno slikovnim i ponekim video materijalom.

Ključne riječi: *komunikacija, kreativnost*

RAD S DJECOM S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU NA SATU TJELESNE I ZDRAVSTVENE KULTURE

Ivan Dubravica, prof. cin.

Rad s djecom s teškoćama u razvoju na satu tjelesne i zdravstvene kulture je tematika kojom se bavi ovaj rad. Tjelesna i zdravstvena kultura nedvojbeno je značajan i neizostavan dio općega obrazovanja i odgoja učenika s teškoćama u razvoju. Tijekom rasta i razvoja organizam je najosjetljiviji na utjecaj različitih tjelesnih aktivnosti koje uzrokuju višestruke promjene morfoloških obilježja i poboljšanja funkcionalno-motoričkih sposobnosti. Stručno provedeni procesi tjelesnoga vježbanja razvijaju motoričke i funkcionalne sposobnosti znatno iznad razine dostižne samo spontanom biotičkim rastom i razvojem. Djeca s posebnim potrebama, kao i sva ostala djeca imaju potrebu za kretanjem i tjelesnim vježbanjem. Takvoj djeci vrlo je važno posvetiti puno pažnje. Podrška odraslih osoba, vršnjaka i učitelja daje motivaciju za daljnje napredovanje i razvoj te im jača samopouzdanje. Uključivanjem djece s teškoćama u sadržaj tjelesne i zdravstvene kulture uvelike potiče djecu na tjelesni rad i aktivnost. U radu su prikazane definicije samih temeljnih pojmova te vrste teškoća u razvoju. Definirat će se i objasniti sama uloga tjelesnog i zdravstvenog odgoja. Najvažniji dio rada prikazuje prilagodbu tjelesnih aktivnosti djeci s posebnim potrebama.

Ključne riječi: *tjelesna i zdravstvena kultura, djeca s teškoćama u razvoju, prilagođavanje kinezioloških aktivnosti i pomagala*

RADNI MATERIJALI PRIRODA I DRUŠTVO

Marina Robotić, učitelj – edukacijski rehabilitator

U provođenju nastavnog procesa iznimnu važnost ima priprema, adekvatni udžbenici i nastavna sredstva. Za poseban program ne postoje propisani udžbenici ni radne bilježnice koji bi osigurali jednaku kvalitetu i standard obrazovanja naših učenika u sustavu obrazovanja već to ovisi o angažmanu svakog učitelja- edukacijskog rehabilitatora ponaosob. Raznovrsnost potreba učenika traži lepezu dobro iznijansiranih i prilagođenih materijala što čini teškoću u osmišljavanju i pripremi udžbenika i radnih bilježnica. Svaki razred je drugačiji, kao i svaki učenik u tom razredu. Svjesni smo da univerzalnog nastavnog materijala nema, ali pripremom materijala u digitalnom obliku dobivamo mogućnost njegovog korištenja na fleksibilan i prilagodljiv način. Prikazani materijali za predmet priroda i društvo od 5.do 8. razreda ilustrira rad autorice u razredu i način korištenja njenog originalnog materijala u svakodnevnom radu, te prikazuje neke od načina njegove prilagodbe.

Ključne riječi: *priroda i društvo, radni materijali, poseban program*

PROVOĐENJE STUDENTSKIH VJEŽBI U UVJETIMA PANDAMIJE KORONA VIRUSA

Ivana Petrović, dipl.def. - nastavnik razredne nastave, Ines Ptujec, prof. def., Zdenka Zubak – Libjak, prof. def.

U nazad dvije prošle školske godine (2019/2020 i 2020/2021) bilo je otežano provođenje studentskih vježbi u sustavu mentorstva. Određeni izazovi koji do sada nisu bili nametnuti u samom provođenju iste trebali smo prebroditi te odraditi vježbe koje studentima daju ista znanja, vještine i iskustvo kao u prijašnjim uvjetima. U realizaciji našli smo na određene probleme samim time što je situacija nepoznata, kako nama tako i studentima. U realizaciji vrlo je bitno bilo međusobno poštovanje, povjerenje, trud i zalaganje što smo na kraju dobili, kako od studenata tako i od roditelja uključenih u cjelokupni proces, a i osobnog povećanog angažmana. Nastava koja se provodila online ili iduće godine pod pojačanim epidemiološkim mjerama nikako nije bila nešto za što se itko mogao pripremiti, ali bila je više nego uspješna što je svakako rezultat rada svih uključenih u proces. Studenti su zadovoljni dobivenim znanjem i komunikacijom sa mentorima te reakcijama roditeljima, učenici ni u kojem pogledu nisu bili zakinuti za iskustvo učenja, a roditelji su bili izuzetno susretljivi u novonastalim uvjetima te zadovoljni realizacijom nastave, uz zadovoljstvo mentora koji su sve osmislili.

Ključne riječi: *mentorstvo, studentske vježbe na daljinu, povratna informacija*

INICIJATIVA EDUKACIJSKIH REHABILITATORA – KLJUČ INKLUZIJE

Josipa Gorup Rožić, prof. reh.

Na danima Centra za odgoj i obrazovanje Velika Gorica predstavljena je i najnovija inicijativa: Inicijativa Edukacijskih Rehabilitatora – Ključ Inkluzije. Na predstavljanju su se predstavili njezini osnivači: Marija Presečki Zmajlović, Mara Modrić, Martina Borčić Martić i Josipa Gorup-Rožić koja radi u ovom centru. Upoznali su nas s njihovom dosadašnjom aktivnosti, te nam predstavili svoj plan djelovanja. Inicijativa je osnovana kako bi okupila edukacijske rehabilitatore u jednom zajedničkom cilju a to je promocija struke. Nadalje, kako bi senzibilizirala i osvijestila javnost o ulozi edukacijskih rehabilitatora i važnosti i potrebi njihovih usluga u životima djece s teškoćama, osoba s invaliditetom, njihovih obitelji i svih onih koji s tim osobama rade. Konačno, kako bi pozitivno djelovala na kreiranje propisa i politika koje omogućuju veću dostupnost iste te usluge i bolju kvalitetu njenog rada. Cilj inicijative je omogućiti multidisciplinarni pristup u kojem će svaki stručnjak svojim kompetencijama doprinijeti zadovoljavanju potreba korisnika. Posebni naglasak ova inicijativa stavlja na dostupnost usluga u mjestu stanovanja.

Ključne riječi: *inicijativa, edukacijski rehabilitatori, inkluzija*

SOCIJALNI RADNIK U DOMU SOCIJALNE SKRBI

Nikolina Dugonjić, dipl. soc. radnica, Irena Rapaić, univ. spec. polit. soc.

Ovim radom prikazala se uloga, opseg i širina posla socijalnog radnika u domu socijalne skrbi. Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica ustanova je socijalne skrbi koja pruža usluge djeci, mladima i odraslim osobama s intelektualnim i pridruženim teškoćama. Socijalni radnik u Centru za odgoj i obrazovanje Velika Gorica usko surađuje sa ravnateljem, voditeljima odjela/odsjeka, svim stručnim radnicima, a sve na dobrobit krajnjeg korisnika i/ili roditelja korisnika. U ustanovu socijalne skrbi korisnik ulazi po okončanju upravnog postupka koji pokreće na zahtjev roditelja/skrbnika, korisnika ili po službenoj dužnosti socijalni radnik nadležnog CZSS. Od zaprimanja zahtjeva nadležnog CZSS pa sve do dana ulaska korisnika u ustanovu, socijalni radnik ustanove vodi postupak prijema korisnika. Daljnjim boravkom korisnika u ustanovi, za kojeg su zaduženi učitelji, odgajatelji, stručni suradnici, posao socijalnog radnika ne prestaje jer se sva korespondencija odvija upravo posredovanjem socijalnog radnika. Socijalni radnik „prati“ korisnika od dana priznavanja prava na uslugu do pravomoćnosti rješenja o prekidu prava na uslugu. Raditi u domu socijalne skrbi svakodnevni je izazov – treba naučiti živjeti u grupi te prihvatiti sve njene mane, veličinu i osobnost!

Ključne riječi: *socijalni radnik, korisnik, usluga*

SOCIJALNA USLUGA PSIHOSOCIJALNA PODRŠKA U CENTRU ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE VELIKA GORICA

Irena Rapaić, univ.spec.polit.soc., Melita Baldaš, prof.reh.

U okviru djelatnosti Centra za odgoj i obrazovanje provodi se program osnovnoškolskog obrazovanja za djecu s teškoćama u razvoju po posebnom programu uz individualizirane postupke te program za stjecanje kompetencija iz svakodnevnog života. Osim navedenog programa, pružaju se i socijalne usluge koje obuhvaćaju usluge boravka i smještaja te izvaninstitucijske usluge, Psihosocijalnu podršku i Pomoć pri uključivanju u programe odgoja i redovnog obrazovanja (Integracija). Psihosocijalna podrška u Centru za odgoj i obrazovanje Velika Gorica priznaje se djetetu s teškoćama u razvoju i odrasloj osobi s invaliditetom prema postupku utvrđivanja potreba, interesa i preostalih sposobnosti korisnika Tima za procjenu potreba usluga u zajednici. Korisniku se socijalna usluga psihosocijalna podrška prema poslovanju Centra priznaje najranije s navršenih 5 godina života ili ukoliko je dijete u sljedećoj školskoj godini školski obveznik. Struktura korisnika prema kronološkoj dobi kojima je priznato pravo na uslugu u Centru za odgoj i obrazovanje Velika Gorica obuhvaća korisnike predškolske, osnovnoškolske i odrasle dobi. Korisnici dolaze iz redovnih odgojno-obrazovnih predškolskih i školskih ustanova s područja grada Velike Gorice. Aktivnosti unutar socijalne usluge psihosocijalna podrška u Centru su: logopedska terapija (logopedske vježbe), odgoj i edukacijska rehabilitacija, socijalna rehabilitacija, senzorna integracija te kineziterapija i sportsko-rekreativne aktivnosti. Sve navedene aktivnosti te njihova potreba pružanja, primjerena vrsta, trajanje, učestalost i provoditelj definirane su Pravilnikom o minimalnim uvjetima pružanja socijalnih usluga. Kako bi dijete/korisnik ostvario pravo na uslugu Psihosocijalna podrška potrebno je učiniti sljedeće korake - Roditelj predaje zahtjev za socijalnom uslugom psihosocijalna podrška nadležnom Centru za socijalnu skrb - Centar za socijalnu skrb šalje Zahtjev za pružanjem socijalne usluge psihosocijalna podrška u Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica - Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica temeljem Zaključnog mišljenja Tima za procjenu potreba pružanja usluga u zajednici i Odluke Komisije za prijam i otpust korisnika šalje Obavijest o odluci Komisije roditelju i nadležnom Centru za socijalnu skrb - Centar za socijalnu skrb donosi Rješenje o pružanju socijalne usluge psihosocijalna podrška.

Ključne riječi: socijalna usluga Psihosocijalna podrška, dobna struktura korisnika, aktivnosti u okviru usluge Psihosocijalna podrška,

ODGOJ I EDUKACIJSKA REHABILITACIJA – PRIKAZ RADNOG DANA

**Matea Krišto, dipl. def. soc. ped., Željko Libjak, prof., Anja Maričić, dipl. def. soc. ped.,
Ena Ključec, mag. rehab. educ.**

Odjel čine tri odgajatelja, radni instruktor, logoped i psiholog. Rad se odvija isključivo u po podnevnoj smjeni, što donosi težinu našem obiteljskom životu. Korisnici su raspoređeni u tri odgojne skupine, dvije skupine od ožujka imaju djelomičnu potporu asistenata. Program rada bazira se na četiri socijalne kompetencije. Rad započinjemo u 13:30 sati sa ručkom kad potičemo pravilne prehrambene navike i pravilnu upotrebu pribora za jelo. Nakon ručka slijedi odlazak svake skupine u svoj razred gdje će odgajatelji raditi na odgojnoj jedinici koju su pripremili za taj dan, na primjer započeti će sa meditacijom, pa bojanjem predloška i na kraju vježbama grafomotorike. Slijede igre na otvorenom-šetnja gradom, štafetne igre ili rolanje na igralištu, slobodna aktivnost-dramska ili zbor i ovaj blok završava sa slobodno organiziranim vremenom-lego kocke, glazba i ples, nogomet ili društvene igre. U slijedećem bloku aktivnosti imamo večeru, večernju higijenu-tuširanje i slaganje odjeće za drugi dan i slobodno organizirano vrijeme u boravku- druženje uz tu. Cilj naših aktivnosti je razvijati i unapređivati aktivnosti vezane uz praktično-osobne potrebe (briga o sebi, život u kući/školi, korištenje usluga.). Nadalje, razvijati operativna znanja na spoznajnom području provođenje osmišljenog i funkcionalnog učenja za život (snalaženje u okolini, matematičke, komunikacijske vještine). Zadovoljiti i poticati emocionalni i socijalni razvoj osobe (odnos prema sebi, drugima, okolini). Poticati interakciju socijalne okoline i djeteta, mlade osobe (druženje, akcije, izložbe). Razvijati interesne i kreativne sposobnosti u funkciji obogaćivanja osobnog i zajedničkog života u slobodnom vremenu (društvene i zabavne aktivnosti, izražajno-kreativne aktivnosti). U svakodnevnim izazovima svi odgajatelji i stručni radnici odjela međusobno si pomažu, čineći tako odjel OER-a emocionalno stabilnim.

Ključne riječi: *praktično-osobne potrebe, socioemocionalni razvoj, interesno-kreativne sposobnosti*

RADNO-PROIZVODNE AKTIVNOSTI KOD ODRASLIH OSOBA S INTELEKTUALNIM I PRIDRUŽENIM TEŠKOĆAMA

Milka Baričić, bacc. occup. therap.

Cilj našeg izlaganja bio je predstaviti rad radno-proizvodnih aktivnosti u okviru Centra za odgoj i obrazovanje Velika Gorica. Zatim upoznati rad radnog terapeuta, edukacijskog rehabilitatora te radnog instruktora te podijeliti radno iskustvo. Područja koja su nam u fokus kod korisnika uključuju nekoliko područja. Prvo se odnosi na brigu o sebi od osobne higijene, odijevanja i obuvanja, hranjenja i samoposluživanja do mobilnosti širom i/ili užom okolinom). Izazov je susresti se sa roditeljem/skrbnikom koji hiperprotektira dijete/štićenika jer je upravo na ovom području najviše vidljiv njihov utjecaj. Naši mladići i djevojke radovima kroz produktivnost osnažuju sebe te prodajama, promocijama sudjeluju u široj zajednici. Izazovi koji se pred nas i njih među je put do finalnog proizvoda, potrebno je puno motivacije, upornosti, truda i energije, ponekad radovi ne izgledaju onako kako bismo mi ili oni to željeli i završe u smeću ali je MOTO sudjelovati, a ne pobijediti! Zamislite da je vama teško odlučiti kako ćete provesti slobodno vrijeme? Nemoguće, znam! Ipak, postoje oni djevojke i mladići kojima jednostavno teško odabrati čime se žele baviti, ili kako se uopće uključiti u igru sa drugima. Ukoliko se organizira slobodna aktivnost potrebno ih je dodatno motivirati, jer bi, primjerice, najradije otišli u stereotipne radnje, šetali prostorom, ili gledali kroz prozor. Primjerena upotreba socijalnih vještina često zna biti manjkava upravo zbog nedostatka socijalnih znanja iako simpatično bude kada glasnim pozdravom i mahanjem ruke naš korisnik pozdravi konobara u kafiću ili auto na cesti, toliko je izazovno poučiti ih iznova u svakoj novoj situaciji nenasilno riješiti sukob sa prijateljem ili biti tolerantan, kao i pomoći drugima. Kako bi nam se priključili, prvo ćete sresti socijalnog radnika koji je provoditelj socijalne zaštite korisnika. Svakodnevno ćete raditi sa radnim terapeutom i instruktorom koji vode radnoterapijski proces. Suportivne sadržaje osigurat će vam uz socijalnog radnika, psiholog bez čije socioemocionalne podrške ne bi mogli i medicinska sestra koja podiže svijest kroz jednostavne prilagođene edukacije o važnosti u higijeni i zdravlju.

Ključne riječi: ciljevi rada, područja rada, praktična primjena

TREBAŠ MOJU POMOĆ, ZAR NE?

Valerija Lovrenović, medicinska sestra

Ovim predavanjem htjeli smo približiti i opisati što svakodnevno rade medicinske sestre u našem Centru. Najvažniji stvar koju bi istaknula je da mi skrbimo o zdravstvenoj zaštiti naših korisnika. Ono što je također vrlo važno je praćenje psihofizičkog stanja korisnika. Za pružanje usluga koje obuhvaćaju preventivnu zdravstvenu zaštitu surađujemo sa liječnikom školske medicine. Za pružanje svih drugih zdravstvenih usluga surađujemo sa liječnicima obiteljske medicine, dentalne medicine, te sa raznim specijalistima (kao neuropedijatar, kardiolog, endokrinolog I mnogi drugi). Našu djecu vodimo na preglede, pretrage, kontrole ovisno o njihovim dijagnozama. Također je vrlo bitno pravilno i redovito podijeliti medikamentoznu terapiju kako bi kvaliteta života naših korisnika bila poboljšana. Ono što nam je od izuzetne važnosti je suradnja sa specijalistima ih PB za djecu i mladež. Isto tako što nam je vrlo važno radimo na usvajanju higijenskih navika korisnika, stalno ih potičemo na pravilnu i redovitu higijenu kao najvažniju kariku u sprečavanju mnogih bolesti. Što se tiče pravilne prehrane, koja je isto dio zdravstvene zaštite, o njoj brine komisija za jelovnike koja se sastaje dva puta mjesečno te planira i sastavlja jelovnike. Za korisnike koji zbog svoje osnovne bolesti ili prekomjerne tjelesne težine zahtijevaju poseban režim prehrane posebno se planiraju i pripremaju obroci. Također vrlo važan dio koji odrađujemo I kojih smo dio su razne komisije, sjednice te stručni timovi. Dio koji je usko povezan sa time je i dokumentacija koju redovito vodimo. Kad gledamo sveukupno naš Centar je mjesto gdje je lijepo raditi, puno je pružene i uložene ljubavi i truda u svaki segment rada, tako da su i rezultati neizbježni, što se vidi po sreći i zadovoljstvu naših korisnika.

Ključne riječi: posao medicinske sestre, terapija, timski pristup

PODRŠKA EMOCIONALNOM RAZVOJU DJECE S INTELEKTUALNIM TEŠKOĆAMA

Jelena Klopotan, dipl psiholog

Jedan od ciljeva ovog predavanja bio je istaknuti važnost emocionalnog razvoja u odgojno obrazovnom i rehabilitacijskom radu s djecom s intelektualnim i drugim utjecajnim teškoćama. Poznato je da su emocije naš prvi jezik i univerzalni kod izgradnje svih odnosa te da je od najranije dobi važno pridavati im pozornost zbog prevencije različitih teškoća. Kako bi se na odgovarajući način mogao podržavati emocionalni razvoj djeteta, važno je razumijevanje razvojnih potreba djeteta, razumijevanje međuovisnosti svih razvojnih domena, prihvaćanje aktivne uloge djeteta i razumijevanje razlika (kulturalnih, odgojnih, razvojnih) e emocionalnoj komunikaciji. Podršku emocionalnom razvoju možemo pružiti kroz imenovanje vlastitih emocija, zainteresiranost za dijete i „njegov svijet“, prihvaćanje djetetovih osjećaja, pohvaljivanje i nagrađivanje pozitivnih ponašanja, poticanje verbalnog izražavanja, postavljanje granica prihvatljivog i neprihvatljivog ponašanja te postupnog povećanja pravila i očekivanja u skladu sa razvojnim mogućnostima djeteta. Moglo bi se reći da je za poticanje emocionalnog razvoja ključno stjecanje iskustva prilagođeno individualnim potrebama, povjerenje, pozitivni modeli ponašanja i djelovanje očekivanjima umjesto etiketiranjem.

Ključne riječi: *emocije, emocionalni razvoj, podrška, djeca s intelektualnim teškoćama*

PRISUTNOST RAZVOJNOG JEZIČNOG POREMEĆAJA KOD KORISNIKA PSIHO SOCIJALNE PODRŠKE

Martina Galeković, prof. logoped

Jezične teškoće se odnose na narušeno usvajanje jezika i narušeno jezično procesuiranje, a mogu biti i sastavni dio ili jedna od višestrukih teškoća. Najučestaliji među njima je razvojni jezični poremećaj koji se odnosi na prisutne teškoće u domeni jezika. Razvojni jezični poremećaj se dijagnosticira kada dijete unatoč urednim općim kognitivnim sposobnostima i poticajnoj okolini otežano usvaja materinski, a potom i svaki drugi jezik. U školskoj dobi se suočavaju s teškoćama u učenju u svim obrazovnim područjima, a njihovo loše postignuće se nerijetko interpretira nezainteresiranošću ili nedovoljnom marljivošću. Postoji bliska povezanost između RJP-a i disleksije (Bishop i Snowling, 2004), a često su prisutne teškoće razumijevanja pročitane (Stothard, 2010). U radu su prikazani rezultati analize prisutnosti razvojnog govornog poremećaja kod korisnika psihosocijalne podrške usluge logopeda u Centru za odgoj i obrazovanje Velika Gorica. Ispitano je jezično razumijevanje i kvalitativnom metodologijom analizirani dobiveni rezultati. Osviještenost roditelja, stručnih djelatnika i svih onih uključenih u odgoj i obrazovanje djeteta ističemo kao preduvjet partnerskog odnosa s učenicima i pružanja potrebne podrške učenicima u radu s teškoćama na području jezičnog razumijevanja.

***Ključne riječi:** jezične teškoće, razumijevanje gramatike hrvatskog jezika, razvojni jezični poremećaj*

PODIZANJE SVIJEŠTI O TEŠKOĆAMA KROZ SLIKOVNICE

Nataša Šunić Vargec, mr. sc., prof. log.

Kad su djeca od najranije dobi izložena slikovnicama s pričama koje ih uče o karakteristikama i potrebama djece s teškoćama u razvoju i njihovim obiteljima, razvit će vrijednosti poput **tolerancije, uvažavanja i prihvaćanja različitosti**. Kroz set slikovnica o različitim vrstama razvojnih teškoća poput mucanja, disgrafije, diskalkulije, Down sindroma te poremećaja iz spektra autizma upravo se želi postići razvoj tih vrijednosti. Uz korištenje navedenih slikovnica, djeca urednog razvoja lakše će prihvatiti djecu s teškoćama u razvoju i od najranije dobi naučiti živjeti prihvaćajući različitosti.

Ključne riječi: *mucanje, Downov sindrom, disleksija, disgrafija, diskalkulija, poremećaj autističnog spektra*

SAVJETOVALIŠTE ZA DJECU S TEŠKOĆAMA I OSOBE S INVALIDITETOM VELIKA GORICA

Suzana Babić, dipl. soc. pedagog

Savjetovalište za djecu s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom dio je Strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom Grada Velika Gorica tzv. Velikogorička strategija. Rad i djelovanje Savjetovališta realiziraju se kroz partnerstvo Grada i Centra za odgoj i obrazovanje. Savjetovalište radi u kontinuitetu od 28. 5. 2010.g., a nalazi se pri Centru za odgoj i obrazovanje Velika Gorica na adresi Zagrebačka 90. Ciljevi i zadaci su lakša i brža dostupnost stručnjaka, pravovremena savjetodavna podrška i informacija na jednom mjestu, savjetodavna stručna pomoći u rješavanju i/ili ublažavanju problema školskog neuspjeha, nepoželjnih oblika ponašanja, prevencija socijalne isključenosti, promjena stavova i ponašanja okoline radi lakše integracije u svakodnevni život i zajednicu djece s teškoćama i osoba s invaliditetom. Korisnici su osobe s invaliditetom i djeca s teškoćama predškolske i školske dobi, roditelji, braća i sestre, skrbnici i udomitelji, odgojno obrazovni djelatnici - učitelji, odgajatelji, asistenti u nastavi. Nositelji aktivnosti su Povjerenstvo za osobe s invaliditetom, Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica i Grad Velika Gorica.

Ključne riječi: *savjetovalište, djeca s teškoćama, osobe s invaliditetom*

PRIMJENA ASISTIVNE TEHNOLOGIJE U KABINETU SENZORNE INTEGRACIJE

Iva Kovačić, mag. rehab. educ., Mateja Vukašinec, mag. rehab. educ.

U okviru Centra za odgoj i obrazovanje Velika Gorica djeluje kabinet senzorne integracije u kojem se provodi program poticanja razvoja senzorne integracije. Program poticanja razvoja senzorne integracije obuhvaća kontrolirano izlaganje različitim, djetetu potrebnim senzornim unosima koji će mu omogućiti integraciju svih osjetnih sustava i time pridonijeti poboljšanju sposobnosti djeteta za interakciju s objektima u prostoru u stalno promjenjivoj okolini. Njezin cilj je omogućiti senzorna iskustava u okviru svrsishodnih aktivnosti, planiranjem i izvođenjem adaptivnih ponašanja. Svrha provođenja programa senzorne integracije je potaknuti djecu da slijede svoj unutarnji poriv za kretanjem, igrom i razvojem. Srž senzorne integracije je igra koja je djetetu zabavna, igra u kojoj dijete uspješno prilagođava okolinu sebi i sebe okolini. Cilj programa je poboljšati preradu i organizaciju osjetne percepcije, povećati učestalost i trajanje reakcije prilagodbe na senzorne podražaje, razvijanje složenih reakcija prilagodbe, samoorganizacija ponašanja, bolja samokontrola. Uslijed povećanja broja djece sa složenim komunikacijskim teškoćama javila se potreba za uključivanjem asistivnih tehnologija u rad, kao svojevrsna nadopuna u okviru aktivnosti senzorne integracije. Stoga, ovim predavanjem, kroz konkretne primjere iz prakse želimo pokazati kako asistivna tehnologija može biti dodatno didaktičko sredstvo i motivacijski faktor u kabinetu senzorne integracije i pridonijeti uspješnosti postavljenih ciljeva. U svome radu s djecom sa složenim komunikacijskim teškoćama koristimo prije svega komunikaciju putem razmjene sličica (PECS), što omogućuje da djetetu damo njegov glas i priliku da iskažu vlastite želje i potrebe tijekom boravka u kabinetu senzorne integracije.

Ključne riječi: *senzorna integracija, asistivna tehnologija, PECS*

MALI ALI ZNAČAJAN DOPRINOS INKLUZIVNOJ KULTURI ŠKOLE

Suzana Babić, dipl. soc. ped. - savjetnik, Marija Kirinić, dipl.def. – učitelj mentor

Inkluzija kao smjer uključivanja djece s teškoćama u razvoju u redoviti sustav odgoja i obrazovanja podrazumijeva uključivanje cijele zajednice zasnovan na suradnji, partnerstvu i dijeljenju odgovornosti. Školovanje učenika s teškoćama u razvoju u redovitim osnovnim školama stavlja pred učitelje, nastavnike i stručnu službu škole dodatne zahtjeve kako bi inkluzivna kultura škole dosegla što viši stupanj razvijenosti. Malen ali značajan doprinos u obrazovanju djece s teškoćama u razvoju učinjen je međuresornom suradnjom u grdu Velika Gorica i na području općina Kravarsko i Pokupsko. Transformacijom Centra za odgoj i obrazovanje Velika Gorica u pružatelja usluga u zajednici omogućena je cjelovitija podrška inkluzivnom obrazovanju. U okviru te podrške razvio se projekt pod nazivom „Malen ali značajan“, s ciljem da svi sudionici u projektu pridonose ostvarivanju zadanog zajedničkog cilja uvažavajući različitosti. Tijekom proteklih pet školskih godina defektolozi- učitelji Centra za odgoj i obrazovanje Velika Gorica te učitelji razredne i predmetne nastave, članovi stručne službe osnovnih škola Slavka Kolara- Kravarsko i Pokupsko, zajednički s učenicima sa i bez teškoća u razvoju kroz 15 radionica poticali su i razvijali kreativnost, poštovanje, osjećaj pripadnosti, razumijevanje, prihvaćanje i uvažavanje. Radionice su uvrštene u godišnje planove i program rada škola sudionica u projektu. Projekt se nastavlja i trajat će dokle god bude potrebe za pružanjem podrške.

Ključne riječi: *inkluzija, međuresorna suradnja, uvažavanje različitosti, projekt „Malen ali značajan“*

OD IGRE DO ŠKOLE- SOCIJALNA UKLJUČENOST DJECE S TEŠKOĆAMA

Suzana Babić, dipl.soc.ped. savjetnik; Marija Kirinić, dipl.def. učitelj mentor; Ivanka Mijić, dipl.soc.ped. savjetnik

Inkluzija kao smjer uključivanja djece s teškoćama u razvoju u redovni sustav odgoja i obrazovanja podrazumijeva zalaganje cijele zajednice zasnovano na suradnji, partnerstvu i dijeljenju odgovornosti. Mali ali značajan doprinos inkluzivnoj kulturi škole, učinjen je u gradu Velika Gorica i na području pripadajućih općina. Taj doprinos daje i Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica kao Centar stručne podrške u zajednici. Centar je ustanova socijalne skrbi, čl.85. Zakona o socijalnoj skrbi regulira *Pomoć pri uključivanju u programe odgoja i redovnog obrazovanja- integracija*. Radi se o izvan institucijskoj usluzi i provodimo ju kao stručnu, profesionalnu podršku stručnjacima u redovnim osnovnim školama, učenicima s teškoćama i njihovim roditeljima. Za ostvarivanje toga rada moramo poštivati zakonske odredbe i pribaviti zahtjev i mišljenje škole i pružatelja usluge kako bi nadležni Centar za socijalnu skrb donio Rješenje temeljem kojega se određuje trajanje i učestalost pružanja usluge-integracija. Projektom “ Od igre do škole-socijalna uključenost djece s teškoćama“ obuhvatili smo osnovnoškolsku djecu s teškoćama i njihove roditeljima na području općina Kravarsko i Pokupsko. To su općine smještene u ruralnom kraju Zagrebačke Županije koje radi udaljenosti i slabije prometne povezanosti djeci s teškoćama i njihovim roditeljima otežava dostupnost stručnjaka edukacijsko rehabilitacijskog profila i dobivanja stručne pomoći i potpore koja im je potrebna. Cilj projekta je kroz dostupnost stručnjaka postići kvalitetniju socijalnu uključenost djece s teškoćama i podizanje njihove cjelokupne uspješnosti. U projekt su uključeni: djeca predškolskog uzrasta polaznici male škole, učenici s teškoćama polaznici prvog i drugog razreda osnovne škole, roditelji djece s teškoćama i učitelji. Procjenom pred čitalačkih i pred matematičkih vještina, zrelosti i spremnosti za usvajanje čitanja procijenjeno je 42 djece polaznika male škole. Kod 26 % ispitane djece uočena je potreba za stručnom podrškom logopeda i/ili edukacijskog rehabilitatora. Taj veliki postotak djece kojoj je potrebna primjerena i pravovremena stručna pomoć radi otklanjanja i /ili ublažavanja teškoća nas je iznenadio, rastužio ali i utvrdio u naumu da s projektom nastavimo. I roditelji su prepoznali potrebu za stručnim radom s njihovom djecom, redovito su se odazivali na radionice i individualna savjetovanja. Savjetovanjem i podrškom učitelji su ojačani u svakodnevnom radu kao i stručna služba navedenih škola.

Projekt je u provedbi od 2019. godine, nastavlja se i dalje na zadovoljstvo svih dionika. Prepoznala ga je i Zagrebačka županija i financirala njegovu provedbu na čemu i ovim prikazom zahvaljujemo.

Ključne riječi: *inkluzija, socijalna uključenost, integracija*

I KAD JE SIV, VIDIM SVOJ GRAD U BOJAMA

Kristina Majdak, prof. def. – učitelj mentor, Maja Hamilton, prof. def.

Ovim međužupanijskim projektom pokazale smo rad za vrijeme nastave na daljinu iz nastavnog predmeta Tehnička kultura u prvom lockdownu zbog Covid 19. Zadatak učenika koji su sudjelovali bio je izraditi svoju kuću-dom od dostupnih materijala. Cilj je bio osvještavanje važnosti doma i obitelji kao baze koja nam donosi sigurnost i toplinu, te nam daje snagu za životne izazove u koji uključujemo i školu na daljinu. Pod istim uvjetima u ovom projektu sudjelovali su učenici s teškoćama i učenici bez teškoća. Na kraju je pristiglo više od 300 radova-kućica od čijih fotografija je nastao video, a u projektu su sudjelovale čitave obitelji. Uključili su se i studenti ERF. Kućice su na kraju prikupljene u CZOOVG, te izložene na Dječjem odjelu knjižnice u Velikoj Gorici. Popratili su nas gradski portali. Evaluacija je provedena kroz evaluacijske listiće u kojima je uočeno da učenicima nedostaju praktični radovi i da su rado sudjelovali, te unaprijedili vještine poput strpljivosti i maštovitosti.

Ključne riječi : *nastava na daljinu, projekt, dom-obitelj*

UKLJUČIVANJE PSA U NASTAVNI PROCES – UČIMO SA 4 ŠAPE

Marija Kirinić, dipl.def., učitelj mentor, Iva Kovačić, prof.def., SI pedagog

Terapija potpomognuta životinjama uključuje skup edukativnih i terapijskih intervencija raznih vrsta, čiji je zajednički element funkcionalno uključivanje kućnih ljubimaca. (Furlan 2013.) Kreće se od aktivnosti preko terapije do edukacija potpomognutih životinjama. Prema standardima AAI (Animal Assisted Intervention International) termin terapijski pas podrazumijeva psa koji je uključen u rad s djecom i odraslim osobama na tri načina: aktivnost sa psom, terapija sa psom i odgojno obrazovni procesi sa psom. U Centru za odgoj i obrazovanje Velika Gorica terapijski pas Kota uključen je u rad s djecom s intelektualnim teškoćama na sva tri načina. Kroz interakciju djeteta s terapijskim psom učimo kroz igru, potičemo razvoj pažnje i koncentracije, razvoj motorike, koordinacije pokreta, unapređujemo komunikacijske vještine i učimo apstraktne pojmove. Tijekom aktivnosti pas predstavlja dodatnu motivaciju u radu stvarajući osjećaj ugone i opuštenosti, stimulira na vježbanje i aktivnost, uči odgovornosti, oslobađa straha, jača samopouzdanje i samopoštovanje. Djeca, učenici osnovnoškolske dobi, s lakim i umjerenim intelektualnim teškoćama, kao i djeca s višestrukim teškoćama u dobi od 7 do 14 godina i terapijski pas Kota izgradili su posebnu vezu. Međusobno se razumiju, prihvaćaju i vole. Školske godine 2018./19. započela je i provedba projekta *Učimo sa 4 šape*. Projekt još uvijek traje. U projekt su uključena dva razreda Centra za odgoj i obrazovanje Velika Gorica te dva razreda u kojima su integrirana djeca s teškoćama u razvoju OŠ Eugena Kvaternika u Velikoj Gorici. U Centru za odgoj i obrazovanje Velika Gorica Kota je na satu matematike i u odgojnoj skupini djece s poremećajem iz spektra autizma. U OŠ Eugena Kvaternika terapijski pas Kota je na satu hrvatskog jezika u razrednoj i predmetnoj nastavi. Aktivnosti su unaprijed planirane, prate nastavni plan i program. Provedba je dokumentirana fotografijama, listama procjene i procjenom nivoa usvojenosti provedenih nastavnih sadržaja. Bez obzira na mjesto provedbe projekta, te teškoću koju učenik ima ili nema, terapijski pas Kota je djelovala blagotvorno na ponašanje, motivaciju, olakšala je učenje apstraktnih pojmova. Svi sudionici izrazili su zadovoljstvo, kao i roditelji djece uključene u projekt. *Učimo sa 4 šape* jedan je od suvremenih načina poučavanja. Podršku nam je pružio Edukacijsko rehabilitacijski fakultet, Učiteljski fakultet, te grad Velika Gorica.

Ključne riječi: *terapija psom, nastavni proces, djeca s teškoćama u razvoju*

MALA PRIČA O VELIKE KOŠARE

Maja Hamilton, prof. def., Kristina Majdak, prof. def. - učitelj mentor

Priča je nastala u partnerskoj suradnji šire i uže obitelji učenika 2. r Davida S., njegovog djeda Josipa, majke Petre; učenika nižih (komb. 1./2. i 4.raz.) i viših razreda te učiteljica Lidije, Maje i Kristine. Vodeći se iznimno važnim pedagoškim momentom suradnje s roditeljima koja nije bila tzv. informativna, jednosmjerna i samim time nedostatna, već vođena, planirana, građena sustavno na više razina, nastala je ova priča. Priča je pokazatelj koliko je partnerski odnos u suradnji s roditeljima determinanta uspjeha i postignuća učenika. Ciljevi projekta bili su: poticanje očuvanja tradicijskih zanata kroz aktivno sudjelovanje u izradi, sudjelovanje u individualnom, potom u grupnom radu, razvijanje odgovornosti u svim oblicima rada, urednost i preciznost primjenom demonstracije putem modela manjeg omjera, usvajanje novih oblika rada, poticanje boljeg razumijevanja i pamćenja koraka izvedbe praktičnog sadržaja te povezivanje s potrebama svakodnevnog života, poticanje samostalnosti u radu, jačanje povjerenja u vlastite snage te suradničko učenje (razvija se osjećaj pripadnosti, stječu se socijalne vještine-tolerancija, dogovaranje, podjela zadataka, uvažavanje međusobnih razlika, međusobno pomaganje) i predmetna korelacija (Tehnička kultura, Likovna kultura i Hrvatski jezik - osobitosti zavičajnog narječja, PID). Postavljeni ciljevi, razine i ishodi su realizirani očekivano i uspješno.

Ključne riječi: *partnerska suradnja roditelj/učitelj, tradicijski zanati, timski rad*

ŽIVJETI EKO – ŽIVJETI ZDRAVO

Ana Muhvić, mag.relig. ped. i kateh – učitelj mentor, Jasna Vrabec, dipl. defektolog – nastavnik razredne nastave

U prvom dijelu prezentacije predstavljamo našu eko školu. Bili smo prva ustanova za školovanje djece s teškoćama u razvoju koja je stekla status međunarodne eko škole 2005. godine. Proteklih 16 godina marljivo smo radili i obnavljali statute i od 2019. godine smo ponosni vlasnici dijamantnog statusa. Program eko škole je prožet kroz sve predmete, kroz različite projekte i projektne dane. U drugom dijelu prezentacije predstavljamo naš projekt / izvannastavnu aktivnost *Volim hodanje – hodanjem do zdravlja*. Ideja za *Volim hodanje – hodanjem do zdravlja* nastala je 2009. godine kao izvannastavna aktivnost, a 2013. godine prerasla je u projekt koji je i podržala Pliva zdravlje. Putem projekta, posjetili smo brojne kulturne i prirodne znamenitosti *Lijepa naša*. Danas „hoda“ treća generacija učenika kroz izvannastavnu aktivnost *Volim hodanje – hodanjem do zdravlja* – jer hodajući prvenstveno za zdravlje uočavamo i učimo o svijetu oko sebe, a **glavni cilj** je zavoljeti i usvajati naviku redovite svakodnevne tjelesne aktivnosti u ranoj dječjoj dobi. Stoga hodajmo, pjevajmo i družimo se u prirodnim okruženjima, da bi onda čaroliju koraka i pjesme nosili u našim srcima i na našim radnim mjestima.

Ključne riječi: *eko, hodanje, zdravlje*

Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica
Zagrebačka 90, Velika Gorica (Hrvatska)
31. svibnja - 02. lipnja 2021.

Centre for Education Velika Gorica
Zagrebačka 90, Velika Gorica (Croatia)
31 May - 02 June 2021